

се разпределя по залез. Наричат я „зуми“ (задушено) и е смесица от съдържанието на просешката торба (Petulengro 1915-16: 17-19).

По-големите момичета наглеждат по-малките деца, занимават се с дребни домакински задължения.

И докато жените и момичетата изпълняват ежедневните си ангажменти по прехрана, хигиена и грижа за децата, то мъжете разставят занаятчийския инструментариум и започват работа. Железарите, ковачите, калайджиите, бакърджиите работят с малък преносим мях на дървено скеле (пишот) и лека наковалня (йорс). Разполагат своите инструменти край палатката и там отработват поръчките. „Мъжете все бакърджии (а в някои семейства – бърдари) и те предлагат услугите си и търсят работа в селото“ (м., 55 г., с. Змеево, Старозагорско). Жените и по-големите момичета на калайджиите помагат при почистването на съдовете и подготовката им за калайдисване. Връщат калайдисаните съдове, като внимават да не сбъркат къщата, от която мъжете са ги взели. Получават и възнаграждението, което е в хранителни продукти или в пари. „Преди да се вземем с Ив. ходех с нашите по селата да калайдисваме. Помагах при калайдисването – почиствах съдовете, подготвях ги. Ходех из селото да връщам калайдисаните съдове. Сама, сама ходех, хич не

ме беше страх. Водех малката си сестра. Питат ме из селото моето ли е. Викам им – не, сестра ми е“ (ж., 73 г., тракийски калайджии, Старозагорско).

В циганската/ ромската общност по правило на мъжа

Тракийски калайджии

се пада отговорността за осигуряване доходите. В края на ХХ-началото на ХХI век ситуацията се променя. Много от циганските/ ромските субгрупи, където безработицата е почти пълна, а и самите те нямат или не са съхранили традиционния си занаят, се маргинализират. Доминантната роля на бащата и мъжа като осигурител на прехраната и благоденствието на семейството намалява. В резултат на икономическата криза, масовата безработица, ниската квалификация и образование на циганите/ ромите все повече хора започват да търсят прехрана извън квартала и града. В същото време в отделни семейства се изгражда друг модел – този на преуспелия мъж, който благодарение на физи-

ЕВГЕНИЯ И. ИВАНОВА - ВЕЛЧО КРЪСТЕВ